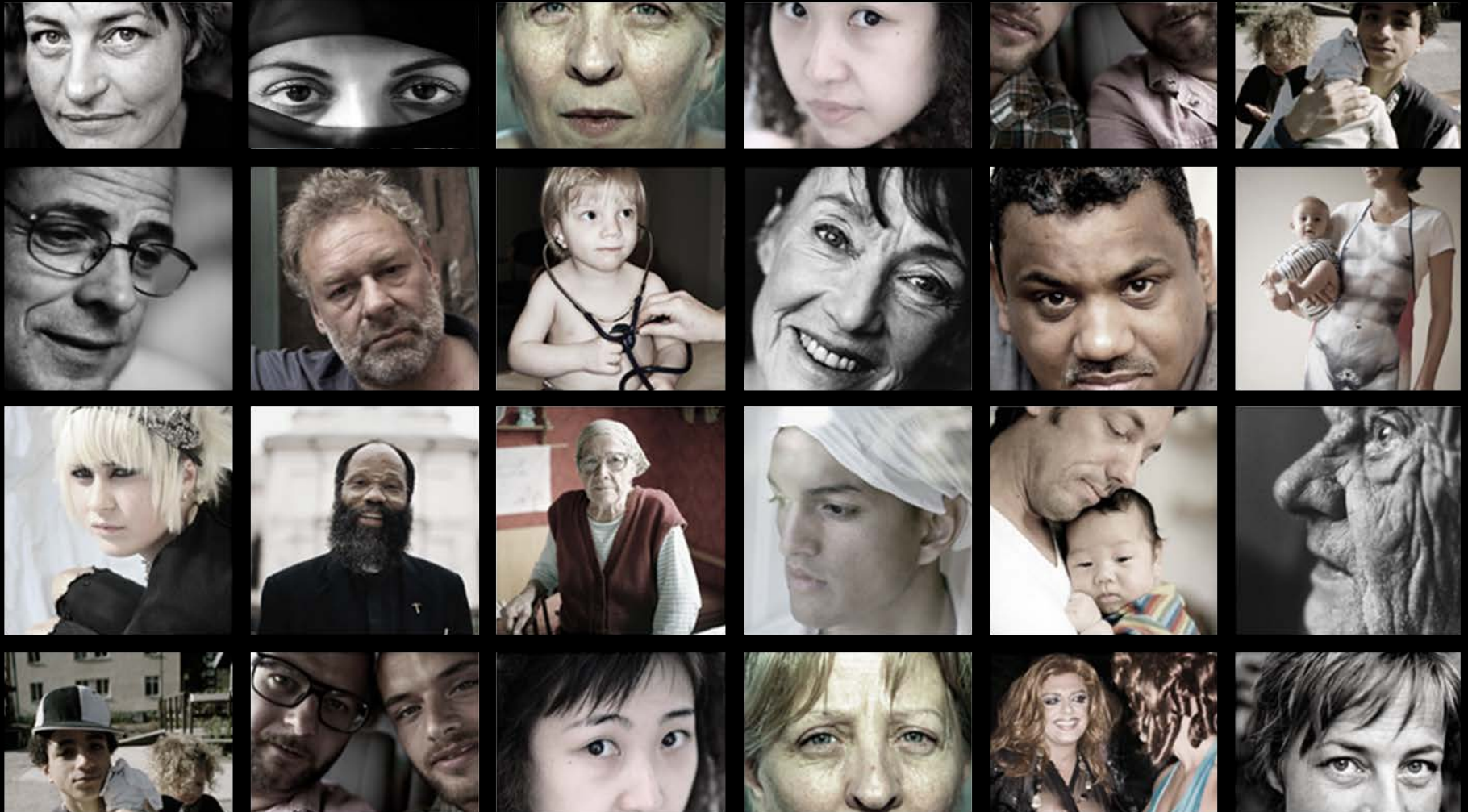

Kunskapscentrum för Jämlik vård

Pia Nordström + Anke Samulowitz

Kommunikation, delaktighet och en hälsolitterat hälso- och sjukvård

Vad är hälsolitteracitet?

Hälsolitteracitet är relaterat till litteracitet och har med människors **kunskap, motivation och förmåga** att **få tillgång till, förstå, värdera och tillämpa hälsoinformation** för att kunna göra bedömningar och ta beslut i vardagen som har med sjukvård, sjukdomsprevention och hälsopromotion att göra, för att bibehålla och förbättra livskvalitén under hela livet”

Sorensson et al

Något förenklat: En persons förmåga att **få tag på, förstå, värdera, använda** hälsoinformation för att bibehålla och förbättra hälsan

3 dimensioner av hälsolitteracitet

Funktionell

- Förmåga att läsa och använda skriftlig hälsoinformation.

Kommunikativ

- Kognitiva och sociala förmågor vad gäller att kunna välja ut och kommunicera kring hälsa med andra utifrån den rådande situationen.

Kritisk

- Förmåga att analysera och använda hälsoinformation för att bättre kunna kontrollera olika livshändelser och situationer

Nutbeam,

En hälsolitterat hälso- och sjukvårdsorganisation

- Hjälper individer att navigera, förstå och använda information och tjänster så att de kan ta hand om sin egen hälsa.
- Gör det lätt för människor att **få tag på, förstå, värdera och använda** hälsoinformation
- Främjar individers hälsolitterata förmågor
- Kompenserar för individers begränsade hälsolitteracitet

Större möjligheter att möta individuella behov
Bättre hälsoresultat

Exempel på kännetecknen för en hälsolitterat hälso- och sjukvårdsorganisation

- **Har en ledning som ser till att hälsolitteracitet blir en integrerad del av organisationens uppdrag, uppbyggnad och verksamhet**
- **Kunskapsutvecklar medarbetare inom hälsolitteracitet**
- **Tillgodoser behoven hos patientgrupper med olika hälsolitteracitet och undviker samtidigt stigmatisering**
- **Tar hälsolitteracitet i beaktande vid olika risksituationer**
- **Ser till att informationsmaterial och tjänster är lättillgängliga och ger hjälp att hitta dem**

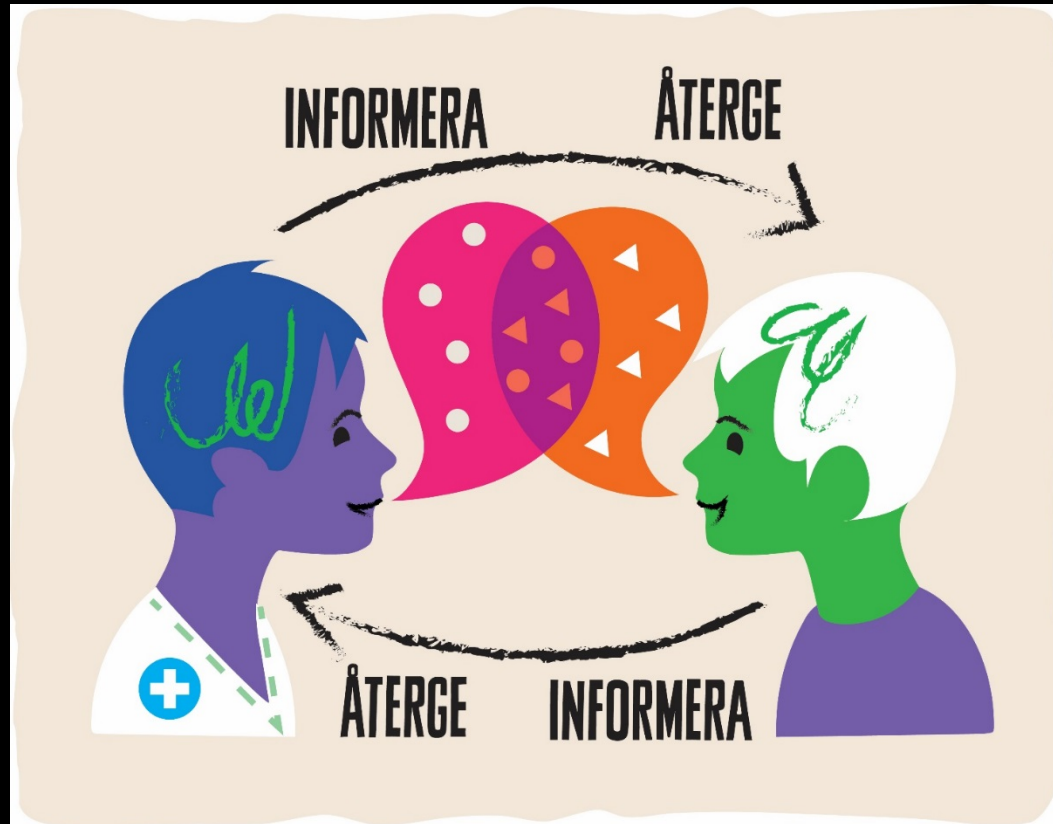
FÖRSTÅ MIG RÄTT

ETT SÄTT ATT MINSKA MISSFÖRSTÅND

Kommunikation är en
utmaning...

Förstå mig rätt

vgregion.se/forstamigratt

Patienten återberättar

Personalen återberättar

~~Har patienten förstått?~~

Hur har jag förklarat?

Varför Förstå mig rätt?

- ✓ Patientlagen

Patientlagen

”7 § Den som ger informationen ska så långt som möjligt försäkra sig om att mottagaren har förstått innehållet i och betydelsen av den lämnade informationen”

Varför Förstå mig rätt?

- ✓ Patientlagen
- ✓ Patientsäkerhet

Varför Förstå mig rätt?

- ✓ Patientlagen
- ✓ Patientsäkerhet
- ✓ Hälsolitteracitet

Varför Förstå mig rätt?

- ✓ Patientlagen
- ✓ Patientsäkerhet
- ✓ Hälsolitteracitet
- ✓ Personcentrerat arbetssätt

Varför Förstå mig rätt?

- ✓ Patientlagen
- ✓ Patientsäkerhet
- ✓ Hälsolitteracitet
- ✓ Personcentrerat arbetssätt
- ✓ Inte bara samtal med patienten

Tolksamtal

Vet vi om **Förstå mig rätt** har effekt?

Påverkar förståelse och minne!

Spridning

Ett 30-tal introduktioner

Regionala, nationella, internationella konferenser

Vårdutbildningar

Spridning

Ett 30-tal introduktioner

Regionala, nationella, internationella konferenser

Vårdutbildningar

MR-planen

Patientsäkerhetsplanen

Verktygslåda personcentrerat arbetssätt

Verktygslåda tandvården

Verktygslåda nyanställda Närhälsan

Nätverket för hälsofrämjande sjukhus

...

Vad behövs?

Uppföljning i årsredovisningarna

Verksamheterna behöver själva rapportera användningen!

Effektutvärdering – Nationella Patientenkäten

Forskning

FRÅGA – SÅ ATT DU FÅR VETA DET SOM ÄR VIKTIGT FÖR DIG!

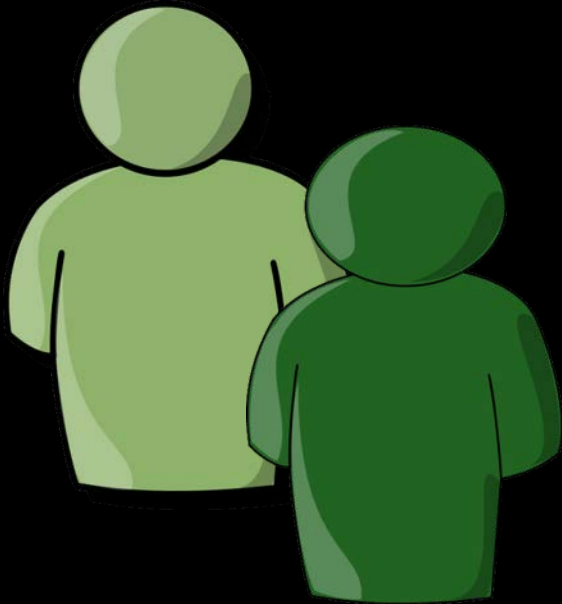
Vid besök i vården får du ofta mycket information. Då är det bra att ställa frågor om sådant som är oklart och om sådant som är viktigt för dig. Tillsammans kan vi hjälpas åt så att du får svar.

HÄR ÄR FÖRSLAG PÅ
NÅGRA FRÅGOR SOM DU
KANSKE VILL STÄLLA!

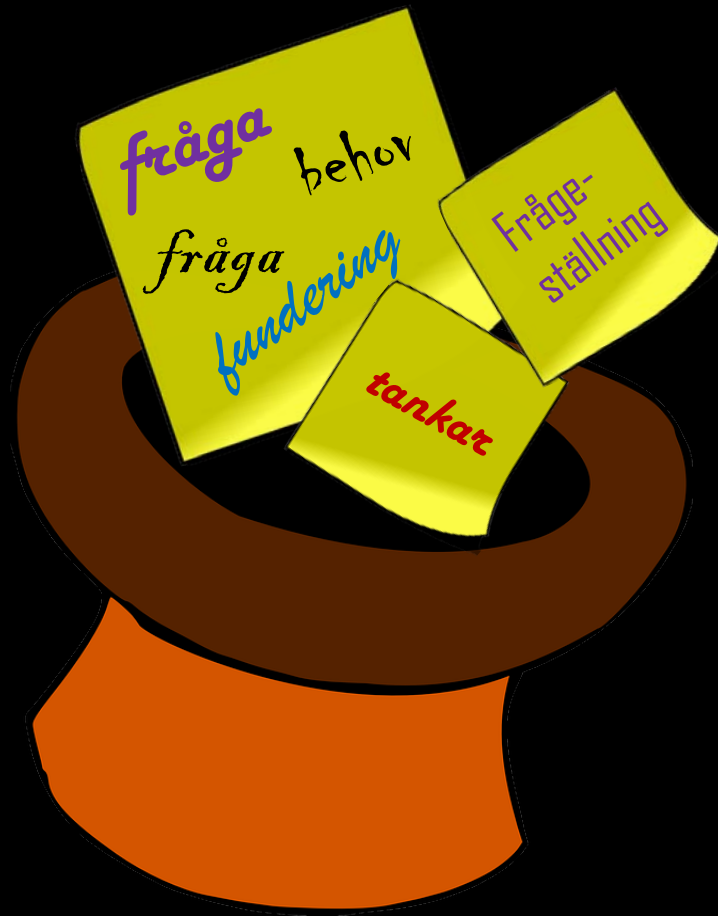
- Vad har jag för sjukdom/diagnos och vad innebär den för min hälsa?
- Vad är orsaken till min sjukdom/diagnos?
- Vad behöver jag göra nu? Varför är det viktigt?
- Vad bör jag inte göra? Varför är det viktigt?
- Var kan jag få tag på mer information om min sjukdom/diagnos?
- Jag har hört att ... Stämmer det?
- Vart kan jag vända mig om jag behöver mer hjälp efter mitt besök hos er?
- Finns det någonstans jag kan träffa andra personer som har samma sjukdom/diagnos som jag?
- Kan vi gemensamt repetera det vi har kommit fram till här idag?

Lära och bemästra

personcentrerad patient- och närståendebildning
där erfarenhetskunskap och professionell
kunskap möts

Två ledare med olika
kompetens –
professionell kunskap
och
erfarenhetskunskap

Innehållet bestäms till
stor del av deltagarna
utifrån syfte och mål

Spridning

304 ledare utbildade sedan 2007

- 158 personer med egen erfarenhet
- 146 från olika professioner

Var har ledarutbildning genomförts?

Alingsås 1

Göteborg 32

Kungälv 4

NU 3

Skaraborg 6

SÄS 3

(Danderyd 1)

Vilka patient- och närståendegrupper?

Långvarig smärta, njursvikt, dialys, transplantation, gastric-by-pass, könsdysfori (patient och närstående), stroke, demens (närstående), psykos, bipolär sjukdom (patient och närstående), parkinson (patient och närstående), diabetes typ 2, narkolepsi, ALS (närstående), föräldrar till barn med neuropsykiatriska diagnoser, stamning, epilepsi, cancer, genetisk bröstcancer, MS, ryggmärgsskada, förvärvad hjärnskada, afasi, stressrelaterad psykisk ohälsa...

Vet vi om **Lära och Bemästra** har effekt?

”Hjärtpatienter som går en patientutbildning med Lära och bemästrametoden har bättre kondition, är mindre deprimerade, återinläggs inte på sjukhus i lika stor utsträckning och går oftare klart hela hjärtskolan än patienter som går en traditionell hjärtskola. ”

Ur: Lära och Bemästra- Ett Magasin från Kunskapscentrum för jämlik vård

Ref: The patient education - Learning and Coping Strategies – improves adherence in cardiac rehabilitation (LC-REHAB): A randomised controlled trial. Lynggaard V, Nielsen CV, Zwisler AD, Taylor RS, May O. Int J Cardiol.2017 Jun 1;236:65-70. doi: 10.1016/j.ijcard.2017.02.051.Epub 2017 Feb 21.PMID: 28259552

Läs mer och följ oss!

www.vgregion.se/jamlikvard

www.facebook.com/jamlikvard

